

MIŠLJENJA NA DELU

Okvir za značajno učešće učenika i porodica u donošenju odluka u obrazovanju

PRAVI NAPREDAK KA SISTEMIMA INKLUSIVNOG OBRAZOVNJA MOŽE DA SE DESI SAMO KADA...

PREPOZNATE

SLUŠATE

RAZUMETE

DELUJETE NA OSNOVU

... SVIH MIŠLJENJA

Učenici i porodice retko utiču na obrazovne odluke koje direktno deluju na njihove živote, čak i ako im se pruži prilika da podele svoja mišljenja u svojim učionicama i zajednicama.

Projekat Mišljenja na delu (Voices into Action - VIA) istražuje načine da se razvije participativniji pristup donošenju odluka u obrazovanju, sa učenicima i porodicama u centru.

Predlaže VIA okvir za značajno učešće u inkluzivnom obrazovanju, reflektivni alat koji ističe praktična i etička razmatranja pre, tokom i posle učešća.

Šta su „mišljenja“?

Saopštavanje vrednosti, verovanja, pogleda i perspektiva učenika i njihovih porodica.

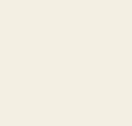
Šta je „značajno učešće“?

Prepoznavanje i uključivanje mišljenja učenika i porodice kao jednakih i sastavnih delova diskusija na svim nivoima sistema. Ovo uključuje obezbeđivanje aktivnog delovanja i zajedničke moći za pokretanje ideja i uticaj na odluke.

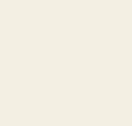
VIA okvir za značajno učešće u inkluzivnom obrazovanju

VIA okvir se zasniva na modelu učešća dece koji je razvila Laura Lundi (2007.).¹ On primjenjuje četiri koncepta modela „prostor“, „mišljenje“, „publiku“ i „uticaj“ na kontekst obrazovanja, i proširuje ga tako da uključuje i porodice pored dece i mladih, uzimajući u obzir ključna etička razmatranja.

Kreatori politike, direktori škola, nastavnici i druge zainteresovane strane u obrazovanju mogu da koriste VIA okvir za:

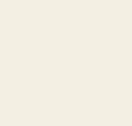
Uzmite u obzir i postupajte na osnovu mišljenja svih u donošenju odluka, posebno onih koji su marginalizovani ili podložni isključenju

Razvijte kapacitete svih zainteresovanih strana (znanje, razumevanje i veštine) da slušaju i dele svoja mišljenja

Ugradite i podržavajte etički pristup u svim fazama (tj. bezbednost, pristupačnost, ranjivost, pristrasnost i transparentnost)

Održavajte, procenjujte i nastavite da poboljšavate učešće različitih zainteresovanih strana, u različitim sistemima i kontekstima

VIA okvir

Stvorite sigurne i inkluzivne mogućnosti za formiranje i izražavanje mišljenja

- Smanjite pristrasnost izbora tako što ćete osigurati da su marginalizovane grupe uključene
- Iskoristite tehnologiju, međugeneracijske pristupe i rad nevladinih organizacija u zajednici
- Obratite pažnju na nedoumica u vezi pristupačnosti, pristanka/saglasnosti, bezbednosti, prava na izražavanje gledišta i prava na informacije

Omogućite slobodno izražavanje mišljenja u mediju po izboru

- Razgovarajte o temama koje su značajne, relevantne i korisne za pojedinca/grupu

• Obezbedite pristupačan pripremni materijal i odgovarajuću podršku za izgradnju kapaciteta za učešće

• Obratite pažnju na zabrinutost oko ranjivosti, ličnih podataka i prava na usmeravanje odraslih

Prostor

Mišljenje

Uticaj

Publika

Delujte na osnovu mišljenja

- Osigurajte jasnoću i transparentnost o tome kako se deluje na osnovu mišljenja i očekivanim uticajima
- Dajte odgovarajuću povratnu informaciju svim učesnicima i uključite ih u procese evaluacije
- Obratite pažnju na moguće pogrešno tumačenje mišljenja i neželjene posledice

Odgovorno slušajte mišljenja

- Podstičite i cenite doprinos međugeneracijskih i različitih perspektiva
- Pristupite odgovarajućoj podršci i sredstvima za razumevanje i tumačenje izraženih stavova
- Obratite pažnju na neravnotežu moći i nesvesnu pristrasnost

Pristupite VIA na internetu da biste saznali više o projektu, okviru i onlajn kompletu alata za VIA, interaktivnom resursu koji nudi informacije i primere prakse:

www.european-agency.org/activities/VIA

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2022

¹ Lundy, L., 2007. "Voice" is not enough: conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child' British Educational Research Journal, 33 (6), 927–942. www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01411920701657033